U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Jakuba Camrdy, JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Jana Passera a JUDr. Petra Průchy v právní věci navrhovatelů: **K. S.**, a **P. B.**, proti odpůrcům **Státní volební komise,** se sídlem nám. Hrdinů 3, Praha 4, a **Magistrát hl. m. Prahy**, se sídlem Mariánské nám. 2, Praha 1 ve věci „žádosti o došetření a vyřešení posledních voleb do zastupitelských úřadů a voleb do Senátu ČR“,

takto:

I. Návrh se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem podaným dne 21. 10. 2010 se navrhovatelé domáhají „došetření a vyřešení posledních voleb do zastupitelských úřadů a voleb do Senátu ČR“. Vysvětlují, že byli zařazeni do volebního okrsku 802 v Praze 10, kde mají trvalé bydliště. Očekávali, že budou stejně jako ostatní občané Prahy 10 volit po šesti letech do Senátu Parlamentu ČR, což jim ovšem nebylo umožněno a nemohli volby absolvovat, což se stalo pouze jejich volebnímu okrsku. Byli sice informováni, že se v Praze změnily hranice okrsků, považují to však za nepřípustné, diskriminační a odporující ústavnímu právu ČR. Pokud by taková praxe byla uplatňována i nadále, byli by zbaveni práva volit do konce života, a tudíž podávají oficiální protest proti způsobu voleb na Praze 10.

Nejprve je třeba předeslat, že návrh označený jako „žádost o došetření a vyšetření posledních voleb“ je svým obsahem velmi nekonkrétní a zejména v něm chybí dostatečně určitý návrhový petit, tedy vymezení toho, čeho se navrhovatelé vlastně domáhají. Pravomocí soudů jednajících ve volebním soudnictví je podle § 88 - § 90 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), poskytovat ochranu ve věcech seznamů voličů podle § 88 s. ř. s., ve věcech registrace podle § 89 s. ř. s. a ve věcech neplatnosti voleb, neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta podle § 90 s. ř. s. Navrhovatelé nebrojí proti tomu, že jsou zapsáni do seznamů voličů v Praze 10, ani proti tomu, jaké subjekty byly pro letošní volby do zastupitelstev a do Senátu zaregistrovány, a

proto je třeba jejich návrh posoudit jedině podle § 90 s. ř. s. Z jejich návrhu však není zjevné, zda se domáhají vyslovení neplatnosti hlasování, neplatnosti voleb nebo neplatnosti volby kandidáta či čehosi jiného. Nejvyšší správní soud nicméně nepokládal za nutné procesně vyzývat navrhovatele k doplnění a upřesnění návrhu, neboť již z toho, vůči jakým volbám návrh směřuje a kdy byl podán, je zjevné, že jde o návrh nepřípustný, jak bude vyloženo dále.

Svým návrhem směřují stěžovatelé nejprve proti volbám do „zastupitelských úřadů“, v jejich případě tedy volbám do Zastupitelstva hlavního města Prahy a Zastupitelstva městské části Praha 10. Soudní přezkum voleb do zastupitelstev obcí se řídí ustanoveními § 60 a § 61 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. Podle nich je k řízení o návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta příslušný krajský soud, v případě voleb do Zastupitelstva hlavního města Prahy a Zastupitelstva městské části Praha 10 tedy Městský soud v Praze. V této části je návrh podaný chybně k Nejvyššímu správnímu soudu nutno odmítnout pro věcnou nepříslušnost podle § 92 s. ř. s., podle nějž platí, že *„návrh je nepřípustný též tehdy, byl-li podán u věcně nebo místně nepříslušného soudu.“* V té části, kde návrh snad směřoval proti volbám do Zastupitelstva hlavního města Prahy a Zastupitelstva městské části Praha 10 je tak návrh nepřípustný ve smyslu § 92 s. ř. s., a je nutno ho odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Z této části návrhu ostatně není ani přímo patrné, čeho se ve vztahu k volbám do zastupitelstva dané obce a její městské části navrhovatelé domáhají.

Poněkud konkrétněji brojí navrhovatelé proti volbám do Senátu Parlamentu ČR. Zde vyjadřují svou nespokojenost s tím, že voliči volebního okrsku č. 802 v Praze 10 volili ve volbách do Senátu v roce 2004, v nynějších volbách, tedy po šestiletém volebním období vymezeném v článku 16 odst. 2 Ústavy, však nikoli. Soudní přezkum voleb do Senátu se řídí jednak již uvedeným § 90 s. ř. s., jednak ustanovením § 87 odst. 2 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů:

„(2) Podáním návrhu na neplatnost hlasování, neplatnost voleb nebo neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu podle zvláštního právního předpisu každý občan zapsaný do stálého seznamu ve volebním okrsku, kde byl senátor volen, každá politická strana, politické hnutí, koalice nebo nezávislý kandidát, jejichž přihláška k registraci ve volebním obvodu byla pro volby do Senátu zaregistrována, (dále jen "navrhovatel"). Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí.“

Navrhovatelé jednak neupřesnili, zda se domáhají vyslovení neplatnosti hlasování, neplatnosti voleb či neplatnosti volby kandidáta. Zejména však v dané věci nejde o návrh, který by byl věcně projednatelný. Podle druhé věty citovaného ustanovení je totiž třeba návrh podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb, nelze jej tedy podat před vyhlášením výsledků voleb. K vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí dochází až dnešního dne, tedy 26. října 2010, a lhůta pro podávání návrhů tudíž začíná běžet až ode dne následujícího, tedy od 27. října 2010. Návrh podaný již 21. října 2010 byl podán dříve, než byl vyhlášen výsledek voleb, který je návrhem zpochybňován, a tedy dříve, než vůbec lhůta k podání návrhu začala běžet; jde tedy o návrh předčasný. Z uvedených důvodů

Nejvyšší správní soud podaný návrh jako předčasný odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Předčasnost zde přitom nelze chápat jako samoúčelný institut či nástroj procesní tvrdosti zdejšího soudu. Smysluplnost jeho použití je zjevná již z toho, že v době, kdy navrhovatelé svůj návrh podávali, nebylo ještě ani zjevné, kdo má být účastníkem řízení. Podle § 90 odst. 2 s. ř. s. jsou totiž účastníky tohoto typu řízení „navrhovatel, příslušný volební orgán a ten, jehož volba byla napadena." V té části, v níž návrh směřuje proti volbám do Senátu, měli být tedy účastníky navrhovatelé, Státní volební komise a zvolený kandidát. Jeho identita ovšem nebyla ještě v době podání návrhu, tedy 21. října 2010, známa, neboť ještě neproběhlo druhé kolo voleb do Senátu. Návrh tak směřoval proti Státní volební komisi a proti dosud neznámému kandidátovi, což by vedlo buď k vyloučení účastenství kandidáta pro neurčitost v době podání návrhu, která je rozhodná, nebo k tomu, že by se účastníkem stal až svým zvolením v druhém kole voleb do Senátu, tedy až v průběhu řízení o návrhu. Obě varianty jsou ovšem absurdní a dokazují smysluplnost odmítnutí návrhu pro předčasnost v té části, v níž směřuje proti volbám do Senátu.

Za této situace se Nejvyšší správní soud mohl k samotnému problému, který vedl navrhovatele k podání jejich návrhu, vyjádřit toliko stručně obiter dictum, aby navrhovatelům jako občanům a voličům alespoň vysvětlil, proč v jejich volebním okrsku v letošním roce volby do Senátu neproběhly. V popisu skutkového stavu je totiž třeba s navrhovateli souhlasit, neboť se skutečně před těmito volbami do Senátu změnily hranice volebních obvodů (nikoli nutně i volebních okrsků). Volební obvody pro volby do Senátu jsou stanoveny v příloze č. 3 zákona o volbách do Parlamentu České republiky. V § 94 tohoto zákona je pak stanoveno: *„První volby do Senátu se konají ve všech 81 volebních obvodech uvedených v příloze č. 3. Senátoři ve volebních obvodech č. 1, 4, 7, 10, 13, 16, 19, 22, 25, 28, 31, 34, 37, 40, 43, 46, 49, 52, 55, 58, 61, 64, 67, 70, 73, 76 a 79 jsou voleni na dva roky, ve volebních obvodech č. 2, 5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 26, 29, 32, 35, 38, 41, 44, 47, 50, 53, 56, 59, 62, 65, 68, 71, 74, 77 a 80 na čtyři roky a ve zbývajících volebních obvodech na šest let."* Z kombinace přílohy s tímto ustanovením může volič určit, do jakého volebního obvodu pro volby do Senátu patří, a dále, ve kterém roce, kromě roku 1996, kdy proběhly volby ve všech volebních obvodech, probíhají volby právě v jeho volebním obvodu.

Území městské části Praha 10, kde mají navrhovatelé trvalý pobyt, tvořilo v původním znění zákona o volbách do Parlamentu ČR volební obvod č. 22. Senátoři v něm zvolení tak byli v roce 1996 zvoleni pouze na dva roky a další volby v tomto volebním obvodě se konaly již v roce 1998 a poté znovu v roce 2004. Pro volby v roce 2004 bylo dokonce území tohoto volebního obvodu rozšířeno, a to novelou provedenou zákonem č. 418/2004 Sb., který změnil přílohu č. 3 tak, že volební obvod č. 22 zahrnoval *„území městských částí Praha 10, Praha-Štěrboholy a Praha-Dubeč"*. Tato změna se ovšem navrhovatelů bydlících v Praze 10, k. ú. Vinohrady, nedotkla. Jich se dotkla až novela č. 261/2008 Sb. Jí bylo území volebního obvodu č. 22 vymezeno nově tak, že *„zahrnuje území městské části Praha 10, s výjimkou části k. ú. Vinohrady, ležící na území městské části Praha 10. Dále zahrnuje území městských částí Praha-Štěrboholy, Praha-Dubeč."* K. ú. Vinohrady, ležící na území městské části Praha 10, k němuž přináležejí i navrhovatelé, tak bylo z volebního obvodu č. 22 vyloučeno a připojeno k volebnímu obvodu č. 26. Ten po této novele

„zahrnuje území městské části Praha 2, s výjimkou k. ú. Nové Město. Dále zahrnuje území městské části Praha 3, část území městské části Praha 10, tvořené částí k. ú. Vinohrady ležící na území městské části Praha 10, a část území městské části Praha 9, tvořenou k. ú. Hrdlořezy, k. ú. Hloubětín a částí k. ú. Malešice, ležící na území městské části Praha 9."

Podle navrhovatelů tato změna odporuje ústavnímu právu ČR, je ovšem třeba i v rámci tohoto obiter dicta osvětlit, že se změnami hranic volebních obvodů výslovně počítá § 59 zákona o volbách do Parlamentu České republiky:

„(1) Pro volby do Senátu se na území České republiky vytváří 81 volebních obvodů. V každém volebním obvodu se volí jeden senátor. Volební obvody jsou stanoveny v příloze č. 3, která je nedílnou součástí tohoto zákona.

(2) V případě, že počet obyvatel v některém volebním obvodu poklesne nebo se zvýší o 15 procent oproti průměrnému počtu obyvatel připadajícímu na jeden mandát v České republice, změní se území volebních obvodů. Změna se provádí pouze v letech, kdy jsou vyhlášeny volby do Senátu."

Právě taková změna volebních obvodů byla provedena i zákonem č. 261/2008 Sb., jak vysvětluje důvodová zpráva k této novele:

„V návrhu zákona se vychází z údajů Českého statistického úřadu k 1. lednu 2007, kdy počet obyvatel České republiky je 10 287 189; průměrný počet obyvatel na 1 volební obvod činí 127 002. Dolní hranice počtu obyvatel připadající na 1 mandát v České republice stanovená k průměrnému počtu obyvatel na 1 volební obvod je 107 952 (odchylka - 15 %). Horní hranice je stanovena na 146 052 (odchylka + 15 %). Počet obyvatel ve volebních obvodech č. 9 je 146 111, č. 16 je 151 377, č. 26 je 107 012, č. 27 je 106 295 a č. 41 je 158 134. Potvrzení uvedených údajů je úkolem Českého statistického úřadu, který v souladu s § 97 odst. 1 zákona o volbách do Parlamentu sdělí k 1. lednu roku, v němž se konají volby do Senátu, tj. k 1. lednu 2008, pověřeným obecním úřadům v sídle volebního obvodu, kde se volby konají, počet obyvatel volebního obvodu na území České republiky.

Navrhované změny volebních obvodů pro volby do Senátu sledují v souladu se zákonnou úpravou zmenšení rozdílu v počtu obyvatel mezi jednotlivými volebními obvody. Pokud by stávající stav zůstal zachován, nastal by rozpor mezi Ústavou (čl. 18 odst. 2) a ustanovením § 1 odst. 2 spolu s ustanovením § 59 odst. 2 zákona o volbách do Parlamentu, což by znamenalo porušení jedné ze zásad volebního práva - zásady rovnosti.

Počet obyvatel ve volebních obvodech č. 26 Sídlo: Praha 2 a č. 27 Sídlo: Praha 1 se snížil pod zákonem o volbách do Parlamentu stanovenou odchylku 15 % od průměrného počtu obyvatel na jeden volební obvod v rámci České republiky, který je dle údajů Českého statistického úřadu 127 002. Dolní hranice počtu obyvatel připadající na 1 volební obvod činí 107 952. Ve volebních obvodech č. 9 Sídlo: Plzeň-město, č. 16 Sídlo: Beroun a č. 41 Sídlo: Benešov naopak vzrostl počet obyvatel nad zákonem stanovenou odchylku 15 % od průměrného počtu obyvatel na jeden volební obvod v rámci České republiky. Horní hranice počtu obyvatel připadající na 1 volební obvod činí 146 052 obyvatel.

Počet obyvatel k 1. 1. 2007 podle údajů Českého statistického úřadu ve volebním obvodu č. 26 Sídlo: Praha 2 je 107 012, ve volebním obvodu č. 27 Sídlo: Praha 1 106 295, ve volebním obvodu č. 9 Sídlo: Plzeň-město 146 111, ve volebním obvodu č. 16 Sídlo: Beroun 151 377 a ve

volebním obvodu č. 41 Sídlo: Benešov 158 134. Navrhuje se proto změna spočívající ve změně území volebního obvodu č. 26 Sídlo: Praha 2, volebního obvodu č. 27 Sídlo: Praha 1, která má dopad i na vymezení sousedících volebních obvodů č. 21 Sídlo: Praha 5, č. 22 Sídlo: Praha 10, ...“

Ta část Prahy 10, která je součástí k.ú. Vinohrady, tak byla připojena k volebnímu obvodu č. 26, neboť podle údajů Českého statistického úřadu poklesl počet obyvatel v tomto volebním obvodu pod zákonem stanovenou odchylku 15 % od průměrného počtu obyvatel na jeden volební obvod v rámci České republiky. Je sice pochopitelné, že jsou navrhovatelé touto změnou příslušnosti svého bydliště k volebnímu obvodu a tím i zásahem do svého volebního cyklu zaskočeni, ovšem nemusejí se obávat, že by byli „zbaveni práva volit do konce života“. Ve volebním obvodu č. 26, kam nyní patří, budou, jak vyplývá z výše citovaného § 94 zákona o volbách do Parlamentu České republiky, senátní volby probíhat v roce 2012. Jde tudíž toliko o dočasné prodloužení přestávky mezi dvěma možnostmi výkonu volebního práva navrhovatelů, tedy o stanovení podmínek výkonu volebního práva zákonem, jak na to pamatuje článek 21 odst. 3 Listiny základních práv a svobod: *„Volební právo je všeobecné a rovné a vykonává se tajným hlasováním. Podmínky výkonu volebního práva stanoví zákon.“* Tento způsob stanovení volebních obvodů je přitom odůvodněn principem rovnosti volebního práva tak, aby všechny volební obvody byly zhruba stejně velké, a tedy aby váha hlasu jednotlivého voliče měla přibližně stejnou váhu bez ohledu na to, do kterého volebního obvodu spadá. Pokud by k těmto pravidelným úpravám hranic volebních obvodů nedocházelo, hrozilo by, že váha hlasu jednotlivého voliče v některém obvodu by byla větší jen proto, že v tomto obvodu klesá počet obyvatel, a tudíž se zvětšuje relativní váha hlasu jednoho voliče.

Pokud mají nicméně navrhovatelé v konkrétním případě pocit, že danou změnou vymezení volebních obvodů bylo jejich volební právo dotčeno (což například v případě excesivní manipulace s volebními obvody nelze vyloučit), nic jim z procesního hlediska nebrání podat nový volební návrh, tentokrát včasný a přesně vymezující, čeho se domáhají. Výše provedený stručný výklad byl proveden toliko nad rámec pouhého odmítnutí návrhu pro věcnou nepříslušnost Nejvyššího správního soudu v té části, v níž směřuje proti volbám do zastupitelstev obcí, a pro předčasnost v té části, v níž směřuje proti volbám do Senátu Parlamentu ČR.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebních žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. října 2010

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu